

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-65-22>

УДК 330.332:504.06

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ І ВДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТРАТЕГІЇ ТА ПОЛІТИКИ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

CONCEPTUAL PRINCIPLES OF FORMATION AND IMPROVEMENT OF THE FINANCIAL STRATEGY AND POLICY OF THE BUSINESS ENTITY IN THE CONDITIONS OF GLOBAL INSTABILITY

Швиданенко Генефа Олександрівна

кандидат економічних наук, професор,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6737-7935>

Пономаренко Олександр Станіславович

аспірант,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

Швиданенко Вадим Ігорович

магістр,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

Shvydanenko Henefa, Ponomarenko Oleksandr, Shvydanenko Vadym

Kyiv National University of Economics named after Vadym Hetman

Розглянута сутність дефініції "фінансова стратегія підприємства" як багатогранна категорія, що є визначальною складовою загальної стратегії будь-якої бізнес-компанії, оскільки формує і реалізує кожну її складову. Це зумовлює об'єктивну необхідність її виокремлення на засадах базової та функціональної компонент. Важливим аспектом розробки моделі вдосконалення фінансової стратегії підприємств, з визначенням принципів, стратегічних напрямків для досягнення поставленої мети задля забезпечення сталого інноваційного розвитку суб'єкта господарювання у контексті динамічних можливостей економічного зростання бізнес-компаній з урахуванням ризиків, екологічної і соціальної відповідальності, а також особливостей функціонування бізнесу у турбулентному, з високим рівнем невизначеності, зовнішньому середовищі. Наведена класифікація фінансової стратегії суб'єктів господарювання, з виокремленням визначальної основної та забезпечуючої стратегії. Розглянуто аспект фінансової безпеки і стратегії її забезпечення в агресивних умовах війни, при розгляді енергетичних, екологічних і соціальних інфраструктурних об'єктів: сформувано тезу про особливий статус фінансової стратегії при функціонуванні компаній в умовах війни, орієнтованої на створення дієвих заходів щодо збереження і масштабування ринкової частки, створення привабливого інвестиційного клімату, зниження рівня ризикованості бізнесової діяльності суб'єктів господарювання, з урахуванням впливу процесів цифровізації та глобальної мереживізації. Розроблено стартові пропозиції для: фінансової стратегії повоєнного відновлення національного фінансово-економічного потенціалу; фінансового оновлення (санацій підприємств) досягнення довгострокових цілей стратегії фінансового розвитку підприємства у контексті європейських стандартів оперативної стратегії зорієнтована на досягнення короткострокових цілей. Наведені методичні підходи щодо класифікації фінансових стратегій промислових підприємств.

Ключові слова: фінансова стратегія підприємства, функціональні стратегії, фінансова політика, формування стратегії, реалізація, ризики, фінансова стійкість підприємства, фінансова безпека.

The essence of the definition of "financial strategy of the enterprise" as a multifaceted category, which is a defining component of the general strategy of any business company, as it forms and implements its core component, is considered in this article. This determines the objective necessity of its separation on the basis of basic and functional components. An important aspect of the development of a model for improving the financial strategy of enterpris-

es, with the definition of principles, strategic directions for achieving the set goal in order to ensure the sustainable innovative development of the economic entity in the context of the dynamic possibilities of economic growth of business companies, taking into account risks, environmental and social responsibility, as well as the peculiarities of functioning business in a turbulent, highly uncertain external environment. We consider financial strategy as a multifaceted definition that differs from other strategies by its specificity, importance and priority. The classification of the financial strategy of economic entities is given, with the defining, main supporting strategy being highlighted. The aspect of financial security and the strategy of its provision in aggressive conditions of war were considered, when considering energy, environmental and social infrastructure objects: a thesis was formed about the special status of financial strategy in the functioning of companies in conditions of war, focused on the creation of effective measures to preserve and scale market share, creating an attractive investment climate, reducing the level of riskiness of the business activities of economic entities, taking into account the impact of digitalization and global networking processes. In these articles, proposals were developed for: the financial strategy of the strategy for the post-war restoration of the national financial and economic potential have been developed financial renewal (rehabilitation of enterprises) achieving the long-term goals of the company's financial development strategy in the context of european standards operational strategy is focused on achieving short-term goals. The methodical approaches to the classification of financial strategies of industrial enterprises are presented.

Keywords: financial strategy of the enterprise, functional strategies, financial policy, strategy formation, implementation, risks, financial stability of the enterprise, financial security.

Постановка проблеми. Забезпечення сталого розвитку в сьогоденних реаліях органічно пов'язано із фінансами. Це зумовлює об'єктивну необхідність, актуальність, значущість щодо формування, обґрунтування, та запровадження оцінювань вдосконалення фінансової стратегії суб'єктів господарювання.

В діловій вітчизняній і зарубіжній практиці наявні різні підходи до визначення сутності фінансової стратегії. На сучасному етапі об'єктивна необхідність формування сучасної фінансової стратегії з урахуванням цифровізації та мереживізації беззаперечна. Разом з тим існує наявні численні підходи науковців до визначення сутності і змістовного наповнення фінансової стратегії. Переважна більшість науковців вважають, що вона є складовою частиною загальної стратегії розвитку суб'єкта господарювання. В національній літературі поширену різноманітні підходи науковців щодо трактування та оцінювання впливу сукупності чинників, які є підґрунтям для визначення змістовного наповнення фінансової стратегії та політики, технології її формування, окреслення ролі і взаємозв'язків з іншими функціональними системами суб'єкта господарювання, забезпечуючими ефективно стратегічне управління.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок у вирішенні проблеми визначення сутності дефініції "фінансова стратегія" та "фінансова політика" внесли зарубіжні вчені М. Портер, Дж. Ламбен, А. А. Томпсон, а також вітчизняні науковці, як, зокрема, І. О. Бланк, В. П. Мартиненко, О. В. Чумак, І. Мельничук, М. В. Левіна, Т. С. Карпова, В. А. Руденко, М. А. Маковецька, С. О. Домб-

ровська, І. С. Лапіна, Н. Захарова, В. О. Романишин, Савко О. Я., Нікольчук Ю., Лопатовська О. В роботах вітчизняних науковців найбільша увага приділяється проблематиці формування, вибору та напрямку вдосконалення фінансової стратегії підприємства в умовах нестабільності зовнішнього середовища. Науковцями розглянути чинники макро-і мікросередовища, які впливають на процес визначення і формування довгострокових цілей фінансової стратегії. Зроблено акцент на алгоритм розробки фінансової стратегії, методи гнучкого бюджету, управління витратами в аспекті й оптимізації задля підвищення ефективності господарювання.

Виклад основного матеріалу дослідження. На сучасному етапі світова економіка входить в іноваційну царину інтернаціоналізації та інтеграції: характерним є посилення ролі міжнародних взаємозв'язків щодо балансу державного та ринкового векторів розвитку. Відомо, що починаючи з кінця ХХ ст., світовому розвитку притаманний глобалізаційний характер. З плином часу масштабуються країнні потоки продукції та послуг, капіталу, людських ресурсів, систем комунікацій та інформацій, динамічним є процес створення корпорацій, економічних та фінансових компаній. Національні економіки перетворюються у складники світової економіки. Високі темпи зростання притаманні світовому валовому продукту і, зокрема, експортним та імпортом потокам. В секторальному світовому аспекті створення ланцюгів доданої вартості здійснюється багатонаціональними мереживими структурами.

Оприлюднені позитивні основи та аспекти глобалізаційних процесів, які слід враховувати

при формуванні фінансової стратегії та політики компаній, але загострюється вразливість країн, щодо забезпечення соціальної, інформаційної, екологічної, воєнної та фінансової безпеки. В сьогоденних реаліях, при розробці фінансової стратегії та політики, слід враховувати глобальні виклики функціонування компаній в царині процесів цифровізації та глобальної мереживізації, з перетворенням виробничих систем і ланцюгів генерування доданої вартості в базовий фінансово-технологічний драйвер економічного зростання бізнес-компаній.

Ми трактуємо дефініцію “фінансова стратегія” як багатогранну, складну категорію та як визначальний чинник сталого розвитку, на який впливає комплекс чинників зовнішнього і внутрішнього характеру. Вона має відповідати, за змістовним наповненням, загальній стратегії розвитку підприємства та відображати довгострокові фінансові цілі та завдання, у контексті сформованої системи управління фінансовими ресурсами з обґрунтованим їх обсягом, високоефективними джерелами їх формування та стратегічними напрямками використання. В аспекті крайнього підходу – це, по-перше, перспективні засади іноваційної фінансової політики; по-друге, це визначальний елемент фінансового менеджменту; по-третє, це база життєдіяльності компаній та чинник їх економічного зростання за визначеними сучасними об’єктивними критеріями.

Очевидним є те, що фінансова стратегія кожного суб’єкта господарювання залежить від сукупності різноманітних чинників, які характерні для зовнішнього середовища функціонування підприємства, а також внутрішнього, які розкривають його внутрішні динамічні потенційні можливості. Це обумовлює особливості і специфіку змістовного наповнення фінансової стратегії кожної компанії. Зокрема, кожна стадія життєвого циклу фінансової стратегії, а саме від зародження, початку функціонування, активного зростання, обсягу чистого доходу і рівня прибутковості генерування конкурентних переваг, зрілості та спаду. Останній має певні можливості і ризики, що зумовлює необхідність об’єктивного їх аналітичного оцінювання та інтерпретування.

Фінансові стратегії за видовою класифікацією мають бути спрямовані на вирішення як наявних реальних проблем, а також, за стратегічними орієнтирами спрямовані на довгострокову перспективу забезпечення еконо-

мічного зростання економіки з урахуванням особливостей досвіду, специфіки, особливостей та засадничих акцентів (таблиця 1). У цьому зв’язку була викоремлена фінансова стратегія в умовах агресивної руйнівної війни, а також у повоєнному відновленні у відповідності з європейськими критеріями та гармонізацією соціальних, екологічних та фінансово-економічних критерієв життєдіяної нації.

Проаналізувавши різні види фінансової стратегії підприємства, можемо виділити два аспекти забезпечення фінансової стійкості підприємства, а саме: чотирьохвекторний взаємозв’язок стратегії розвитку, фінансової політики суб’єкта господарювання, визначальної її складової фінансової стратегії та ресурсний потенціал на максимізацію рівня прибутковості, як однієї із альтернатив забезпечення досягнення стратегічних цілей. В сьогоденних реаліях ефективного розвитку бізнес-компаній актуальними є також сталий розвиток, довгострокова стійкість, соціальна та економічна відповідальність, задоволення споживчого попиту, можливості генерування конкурентних переваг, спроможність вчасного реагування на турбулентні зміни зовнішнього середовища і пошук дієвих альтернатив їх використання.

Враховуючи різноманітність ринкових вимог, сингулярний вектор розвитку, спрямованість на всебічне запровадження європейських стандартів і об’єктивну необхідність забезпечення відповідного рівня конкурентноспроможності компанії та якості продукції(послуг), є спонукальним мотивом вибору відповідного типу фінансової політики: агресивної, консервативної чи середньопомірної.

Залежно від завдань, які виокремлені для вирішення фінансовою політикою, формується її видова структура. За нашою думкою, цей процес здійснюється залежно від темпів і динамічних можливостей розвитку господарюючих суб’єктів й поділяється на:

- політика активна на основі використаних прогнозованих можливостей і наявних стабільних(помірних) темпів розвитку підприємства;

- політика виживання і збереження існуючих можливостей щодо ринкової частки, обсягів чистого доходу, нормативного рівня рентабельності продукції.

Важливим аспектом забезпечення перспективного економічного зростання національних компаній є об’єктивне оцінювання стану діагностування їх фінансового потенціалу.

Фінансові стратегії підприємств: класифікація, види, специфіка та особливості

<ul style="list-style-type: none"> ● Визначальна(генеральна стратегія); - Містить загальні напрями діяльності компанії; - Є складовою корпоративної стратегії.
<ul style="list-style-type: none"> ● Основна стратегія; - Базується на перспективних головних цілях; - Орієнтована на їх досягнення задля економічного зростання суб'єктів господарювання.
<ul style="list-style-type: none"> ● Забезпечуюча стратегія; - Необхідними ресурсами і передумовами успішної реалізації визначальної стратегії(генеральної); - Всі необхідні умови реалізації основної стратегії.
<ul style="list-style-type: none"> ● Стратегія фінансового розвитку; - Спрямована на підвищення ступеню розвитку фінансово-економічного потенціалу компанії; - Забезпечення захисту фінансових конкурентних переваг; - Генерування конкурентних фінансових переваг в середньостроковій перспективі.
<ul style="list-style-type: none"> ● Стратегія забезпечення фінансової безпеки; - Антикризова фінансова стратегія і ліквідація наслідків руйнацій повномасштабної війни; - Забезпечення фінансової рівноваги; - Раціональне використання внутрішніх і зовнішніх фінансових ресурсів.
<ul style="list-style-type: none"> ● Фінансова стратегія функціонування вітчизняних компаній в умовах війни; - Забезпечення частки ринку і створення об'єктивно необхідних умов для її розширення; - Створення привабливого інвестиційного клімату і зниження фінансового рівня ризикованості бізнесової діяльності.
<ul style="list-style-type: none"> ● Фінансова стратегія повоєнного відновлення національного фінансово-економічного потенціалу; - Прогнозоване фінансове оздоровлення(санация) підприємств; - Досягнення довгострокових цілей фінансового розвитку підприємств у контексті європейських стандартів; - Оперативна стратегія, яка зорієнтована на досягнення короткострокових цілей.

Джерело: частково адаптовано авторами на основі [16. с. 80; 1. с. 2; 4. с. 54–56; 13. с. 56, 58; 19. с. 40, 43]

Першоосною для впровадження реальної та ефективної фінансової стратегії є визначення джерел її розвитку, тому вважаємо за потрібне деталізувати основні внутрішні та зовнішні чинники та джерела формування фінансового механізму реалізації фінансової стратегії (таблиця 3).

В сьогоднішній наявні різні визначення дефініції “фінансові ресурси підприємства”. Ми вважаємо, що грошові кошти перетворюються у фінансові ресурси шляхом створення і використання, як фінансовий результуючий індикатор відтворення.

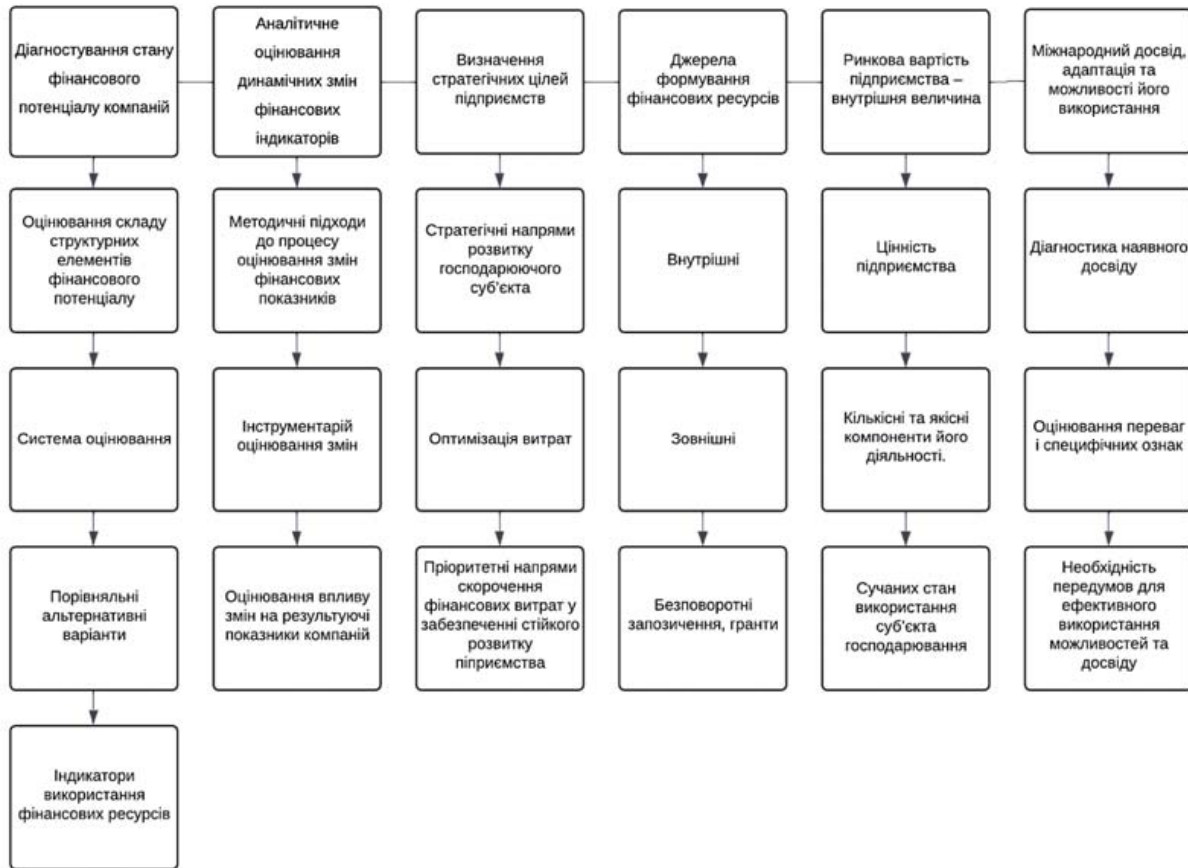
Обґрунтована величина фінансових ресурсів обумовлює можливість вирішення низки проблем для суб'єкта господарювання, а саме:

- по-перше, сформувати необхідні для економічного зростання матеріальні ресурси;
- по-друге, забезпечити фінансову стійкість підприємства;
- по-третє, мати репутацію платоспроможного партнера;
- по-четверте, стабільне виробництво продукції(послуг) в прогнозованих обсягах;
- по-п'яте, бути спроможним сформувати резервний фонд, а також відшкодувати, у визначені терміни, авансові фінансові ресурси і передбачені видатки.

Оптимізація цих процесів спонукає до пошуку стратегічних альтернатив задля раціонального формування фінансових ресурсів підприємства у контексті збалансованості власних і позикових коштів, можливості дина-

Таблиця 2

Складові елементи технології діагностування стану фінансового потенціалу компаній

Джерело: адаптовано авторами на основі [8, с. 36–37; 11, с. 140–141; 13, с. 59–62; 18, с. 25–27]

мічного розвитку господарюючого суб'єкта і його прогнозованого розширення діяльності, масштабування і виведення продукції на нові міжнародні ринки, діяти відповідно до рівня європейських стандартів з урахуванням впливу викликів глобалізації і нестабільності зовнішнього середовища.

Визначальним аспектом формування фінансової стратегії суб'єктів господарювання є врахування сукупності чинників задля успішної реалізації фінансової політики, яка має, за нашою думкою, бути орієнтованою на перспективи ефективного забезпечення функціонування компаній (рис. 1).

Вибір оптимальної концепції управління фінансовою політикою підприємства базується на прийнятті управлінських рішень, щодо стратегічних напрямів діяльності, ефективних інвестиційних спрямувань, результативному розподілі фінансових ресурсів, створенні та впровадженні дієвого інструментарію щодо сучасної практики досягнення прогнозованих довгострокових і короткострокових

цілей економічного зростання в руслі стратегічного управління бізнесом зі збереженням фінансової рівноваги і стабільності та економічної безпеки у контексті цінностей сталого розвитку.

Отже, в сучасних реаліях характерним є процес масштабування міжнародних зв'язків, що є об'єктивною необхідністю досягнення міжнародного рівня конкурентноспроможності національних підприємств. В рамках цього, фінансова політика стає засадничим чинником цільової функціональної орієнтації: по-перше, на сталий розвиток; по-друге, досягнення прогнозованого обсягу прибутку в довгостроковій перспективі; по-третє, генерування конкурентних переваг з урахуванням нестабільного середовища і трендом зростання рівня невизначеності; по-четверте, зростання ринкової вартості підприємства; по-п'яте, використання динамічних можливостей доданої вартості; по-шосте, використання переваг і можливостей цифрової економіки, а також мереживізації. Але всі ці переваги

Основні внутрішні та зовнішні чинники формування фінансового механізму реалізації фінансової стратегії, політики і тактики в руслі стратегії розвитку підприємства.

Внутрішні чинники
Конкурентноспроможність підприємства та рівень якості продукції
Фінансова стратегія, політика і тактика: дієвість і відповідність сучасним вимогам цифровізації та інноваційності
Накопичені внутрішні ресурси для інвестування: чистий і нерозподілений прибуток
Динаміка рівня рентабельності продукції за чистим прибутком і повною собівартістю
Стан активів підприємства, коефіцієнт зносу
Цінності компанії і корпоративної культури
Соціальні імперативи життєдіяльності персоналу
Зовнішні чинники
Політична стабільність
Рівень інфляції
Фінансово-економічна стабільність національно економічного комплексу
Екологічна безпека і стан довкілля за оцінюванням впливу сукупних чинників на довкілля
Ступінь невизначеності зовнішнього середовища
Розвиненість фінансових ринків
Платеспроможність і попит населення

Джерело: узагальнення та формалізація авторського підходу

Фінансова політика: очікувані прогностичні стратегічні індикатори щодо її успішної реалізації	
Забезпечення	<ol style="list-style-type: none"> 1. Прогнозованого рівня прибутковості діяльності підприємства 2. Оптимальної структури капіталу 3. Фінансової стійкості суб'єкта господарювання 4. Відносин і стратегічних напрямів і цілей 5. Об'єктивного оцінювання рівня ризикованості та впровадження дієвої системи управління ризиками

Рис. 1. Фінансова політика: очікування результативності успішної її реалізації як тригера забезпечення досягнення довгострокових цілей розвитку суб'єктів господарювання.

Джерело: адаптовано авторами на основі [2, с. 3; 17. с. 2]

об'єктивно зумовлюють високий рівень ризикованості бізнесу, зниження ступеню соціальної відповідальності, екологічної безпеки, негативного впливу на довкілля, тому надзвичайно важливим стає аналітичне оцінювання дієвості основних моделей, а також обґрунтованості вибору типу фінансової політики з урахуванням переваг, недоліків і адаптації до змін внутрішнього та зовнішнього середовища функціонування підприємства.

Потребує також розробка нових цільових функціональних фінансових моделей і політики розвитку, технології їх впровадження в умовах агресивної війни, ліквідацій руйнацій в енергетичній, екологічній сферах, фінансово-економічному секторі, імпорто-експортній політиці, задля нівелювання фінансової кризи.

Процес відродження національно-економічного потенціалу спонукає до нового концепту фінансової стратегії і політики, що, за своїм змістовним наповненням, розрахована на відповідність новими критеріальними ознаками з врахуванням рівня вимог міжнародних стандартів, зокрема, європейських адаптованих до української діяльності, до досвіду, який формується за цих несприятливих умов, воєнного лихоліття, нестачі фінансових ресурсів, для нарощення найвищими темпами воєнного потенціалу.

Фінансова політика є засадничим аспектом фінансового менеджменту, забезпечуючого здійснення фінансової діяльності господарюючих суб'єктів та їх конкурентоспроможність.

Мета фінансової політики має органічний взаємозв'язок зі стратегією розвитку підприємств і має містити такі складові: стратегічні напрями забезпечення досягнення прогнозованого рівня прибутковості при визначеній сумі витрат і рівні конкурентоспроможності, динамічному генеруванні конкурентних переваг і фінансовій стійкості компанії.

Нагальною є проблема формування фінансових ресурсів: необхідних обсягів, джерел формування, технології їх залучення, умов оптимізації та структурування. Ключова роль фінансової політики базується на ефективному узгодженні різноманітних цілей, напрямів діяльності, вибору із альтернативно можливих варіантів шляхів досягнення у контексті фінансової стійкості підприємства, репутації, соціальної відповідальності й європейських стандартів екологічності, та збереження довкілля. Зазвичай етапність формування екологічної політики забезпечується як довгостроковим так і короткостроковим вектором у

розвитку фінансової стратегії у царині стратегічного менеджменту підприємства.

Виокремлюють довгострокову та короткострокову фінансову політику з дією її у зовнішній та внутрішній сферах. Зазвичай фінансова політика за напрямами спрямована на узгодження, оптимізацію фінансових відносин і процесів, характерних для внутрішнього середовища компанії, а також використання динамічних можливостей різних цільових сегментів національного і міжнародного фінансових ринків задля ефективного та динамічного розвитку компаній.

У вузькому значенні, фінансову політику можна розглядати як алгоритм управлінських рішень досягнення як стратегічних перспективних цілей суб'єкта господарювання, так і інструментарію використинная конкретних механізмів реалізації функцій фінансової політики за визначеними етапами у сукупності інвестиційної, іноваційної, дивідендної та кредитної політик.

Визначальною складовою фінансової політики, яка спрямована на реалізацію її функцій є прогнозування грошових потоків, доходів і витрат, сформованих за визначеними внутрішніми критеріями. Фінансова політика зумовлює необхідність розробки низки взаємопов'язаних політик, за пріоритетністю і значенням це: ринкова, податкова, управлінська, кредитна, операційна, інвестиційна, маркетингова, дивідендна, цінова та амортизаційна.

Висновки. Враховуючи концептуальну роль і значення, фінансова стратегія набуває пріоритетного значення, особливо технологія її формування для компаній. Ми вважаємо за доцільне виокремити такі основні етапи цього процесу:

- діагностування фінансового потенціалу, структури капіталу й ефективності діяльності підприємства;
- аналітичне оцінювання динаміки змін фінансових індикаторів і досягнення визначених стратегічних цілей підприємства та конкретних шляхів;
- джерела формування та рівень ефективності використання фінансових ресурсів;
- визначення рівня ризикованості стратегії;
- прогнозування перспективних напрямів зростання ринкової вартості підприємства;
- проаналізувати динамічні можливості адаптації та результативного використання сучасного європейського досвіду формування дієвої фінансової стратегії компаній, з ураху-

ванням особливостей оцінювання елементів її структури.

Вважаємо, що важливим є подальше дослідження послідовності етапів технології формування фінансової стратегії, а також методичного інструментарію, врахування за вибору стратегії організаційно-правові, фінансово-економічні, цінносні характеристики суб'єктів господарювання.

Сьогодні реалії розвитку національної економіки, а також у процесі її повоєнного відродження, зумовлюють необхідність структуризації технології формування і вибору із

можливих альтернативних варіантів, а також оновлення концептуальних засад змістовного наповнення фінансових стратегій, орієнтованих на досягнення довгострокових цілей економічного зростання.

Актуалізується проблематика щодо дослідження концептуальних засад фінансової політики; створення необхідних передумов її успішної реалізації, а також аналітичне оцінювання її впливу на результуючі індикатори діяльності компаній в умовах цифрової економіки, мереживізації і глобальних трансформаційних зрушень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Мартиненко В. П. Концептуальні аспекти фінансової стратегії підприємства. *Економічний вісник НТУУ Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського*. 2021. № 19 (2021). DOI: <https://doi.org/10.20535/2307-5651.19.2021.230068>
2. Чумак О. В., Мельничук І. І., Левіна М. В. Концептуальні засади формування фінансової політики в системі стратегічного управління підприємством. *Економіка та суспільство*. 2024. № 62 (2024). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-62-163>
3. Руда Р. В. Фінансова стратегія як основа життєдіяльності підприємства. *Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу*. 2014. № 2. С. 123–126.
4. Бодаковський В. Ю. Особливості формування фінансової стратегії підприємства України в умовах глобалізації. *Наукові записки*. 2011. Вип. 4. С. 54–63.
5. Бас Ю. В., Зикова Г. В. Теоретичні основи формування фінансової стратегії підприємства. *Наука й економіка*. 2016. Вип. 1. С. 73–76.
6. Карпова Т. С., Позднякова О. В. Проблеми та шляхи вдосконалення управління фінансовою діяльністю суб'єктів підприємництва в Україні. *Фінанси, облік, банки*. 2014. Вип. 1. С. 144–152.
7. Рудика В. А., Маковецька Н. А. Теоретичні аспекти стратегії розвитку фінансів підприємств. *Економіка і суспільство*. 2017. № 10. С. 343–346.
8. Викиданець І. В. Проблемні аспекти розробки фінансової стратегії підприємства. *Держава та регіони*. 2010. № 4. С. 32–37.
9. Костирко Л. А. Інтегрована інформаційна система підтримки фінансової стратегії стійкого розвитку підприємств. *Часопис економічних реформ*. 2013. № 4. С. 91–98.
10. Гончаренко О. М. Фінансова стратегія: теоретичні питання розробки та реалізації. *Вісник соціально-економічних досліджень*. 2015. Вип. 1. № 56. С. 35–40.
11. Домбровська С. О., Лапіна І. С. Адаптація фінансової стратегії підприємства до сучасних умов в Україні. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія "Економічні науки"*. 2017. № 25. С. 138–141.
12. Захарова Н. Значення фінансової стратегії в системі управління підприємством. *Економічні горизонти*, 2023. № 2(24). С. 39–49.
13. Романишин В. О., Бернадська А. О. Фінансова стратегія та її роль у забезпеченні стійкого розвитку підприємства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 2. С. 54–62.
14. Нікольчук Ю., Лопатовська О. Фінансова стратегія у системі фінансового менеджменту підприємства. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2022. № 6, Том. 1. С. 44–49.
15. Драченко А., Юрчишина Л. Концептуальний підхід до моделювання впливу фінансових показників на прибуток підприємства. *Економіка та суспільство*. 2022. № 44. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-44-44>
16. Савко О. Я. Класифікація фінансових стратегій промислових підприємств. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні відносини та світове господарство*. 2016. Вип. 8 (2). С. 79–82.

REFERENCES:

1. Martynenko V. P. (2021). Kontseptualni aspekty finansovoi stratehii pidpriemstva [Conceptual aspects of financial strategy of enterprise]. *Ekonomichniy visnyk Natsionalnoho tekhnichnoho universytetu "Kyivskiy politekhnichnyi instytut"* – *Economic Bulletin of National Technical University of Ukraine "Kyiv Polytechnic Institute"*, no. 19 (2021). DOI: <https://doi.org/10.20535/2307-5651.19.2021.230068>.
2. Chumak O. V., Melnychuk I. I., Levina M. V. (2024). Kontseptualni zasady formuvannya finansovoi polityky v systemi stratehichnoho upravlinnia pidpriemstvom [Conceptual bases of financial policy formation in the system of enterprise's strategic management]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, no. 62 (2024). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-62-163>
3. Ruda R. V. (2014). Finansova stratehiya yak osnova zhyttyedyal'nosti pidpriemstva [Financial strategy as the basis of the life of the enterprise]. *Visnyk Berdianskoho universytetu menedzhmentu i biznesu*, no. 2 (26), pp. 123–126.
4. Bodakovskiy V. Yu. Osoblyvosti formuvannya finansovoyi stratehiyi pidpriemstva Ukrayiny v umovakh hlobalizatsiyi [Features of formation of financial strategy of the enterprise of Ukraine in the conditions of globalization]. *Naukovi zapysky – Scientific Notes*, vol. 4, pp. 54–63.
5. Bas Yu. V., Zykova H. V. (2016). Teoretychni osnovy formuvannya finansovoyi stratehiyi pidpriemstva [Theoretical foundations of formation of the financial strategy of the enterprise]. *Nauka y ekonomika – Science and Economics*, vol. 1, pp. 73–76.
6. Karpova T. S., Pozdniakova O. V. (2014). Problemy ta shliakhy vdoskonalennia upravlinnia finansovoiu diialnistiu subiektiv pidpriemnytstva v Ukraini [Problems and ways of improving the management of financial activities of business entities in Ukraine]. *Finansy, oblik, banky – Finance, accounting, banks*, vol. 1, pp. 144–152.
7. Rudyka V. I., Makovetska N. A. (2017). Teoretychni aspekty stratehii rozvytku finansiv pidpriemstv [Theoretical aspects of the strategy of enterprise finance development]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, no. 10, pp. 343–346.
8. Vykydanets I. V. (2010). Problemni aspekty rozrobky finansovoi stratehii pidpriemstva [Problematic aspects of developing the financial strategy of the enterprise]. *Derzhava ta rehiony – State and regions*, no. 4, pp. 32–37.
9. Kostyrko L. A. (2013). Intehrovana informatsiina systema pidtrymky finansovoi stratehii stiikoho rozvytku pidpriemstv [Integrated information system for supporting the financial strategy of sustainable development of enterprises]. *Chasopys ekonomichnykh reform*, no. 4, pp. 91–98.
10. Honcharenko O. M. (2015). Finansova stratehiia: teoretychni pytannia rozrobky ta realizatsii [Financial strategy: theoretical aspects of development and implementation]. *Visnyk sotsialno-ekonomichnykh doslidzhen*, vol. 1, no. 56, pp. 35–40.
11. Dombrovska S. O., Lapina I. S. (2017). Adaptatsiia finansovoi stratehii pidpriemstva do suchasnykh umov v Ukraini [Adaptation of the company's financial strategy to modern conditions in Ukraine]. *Naukovyi visnyk Khergonskoho derzhavnoho universytetu. Seriya "Ekonomichni nauky" – Scientific Bulletin of Kherson State University. "Economic Sciences" series*, no. 25, pp. 138–141.
12. Zakharova N. (2023). Znachennia finansovoi stratehii v systemi upravlinnia pidpriemstvom [Significance of financial strategy in the management system of a modern enterprise]. *Ekonomichni horyzonty – Economies' Horizons*, no. 2(24). pp. 39–49.
13. Romanyshyn V. O., Bernatska A. O. Finansova stratehiia ta yi rol u zabezpechenni stiikoho rozvytku pidpriemstva [Financial strategy and its role in ensuring the sustainable development of the enterprise]. *Investytsii: praktyka ta dosvid – Investments: practise and experience*, No. 2, pp. 54–62.
14. Nikolchuk Yu., Lopatovska O. (2022). Finansova stratehiia u systemi finansovoho menedzhmentu pidpriemstva [Financial strategy in the financial management system of enterprise]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu – Bulletin of Khmelnytskyi National University*, no. 6, p. 1, pp. 44–49.
15. Drachenko A., Yurchyshyna L. (2022). Kontseptualnyi pidkhid do modeliuvannya vplyvu finansovykh pokaznykiv na prybutok pidpriemstva [Conceptual approach to modeling the influence of financial indicators on enterprise profit]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, no. 44. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-44-44>.
16. Savko O. Ya. (2016). Klasyfikatsiia finansovykh stratehii promyslovykh pidpriemstv [Classification of financial strategies of industrial enterprises]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Seriya: Mizhnarodni vidnosyny ta svitove hospodarstvo – Scientific Bulletin of the Uzhgorod National University. Series: International relations and world economy*, vol. 8 (2), pp. 79–82.